

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра конституційного, міжнародного та адміністративного права

Петровська Ірина Ігорівна

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

*методичні вказівки для практичних занять здобувачів освіти заочної форми
навчання*

Івано-Франківськ, 2024

УДК 340.12
ББК 67.302
П 30

Рекомендовано до видання вченою радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №2 від 27 вересня 2024 року)

Рецензенти:

- завідувач кафедри конституційного, міжнародного та адміністративного права навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені В.Стефаника. к.ю.н., доцент

Розвадовський Володимир Іванович

- завідувач кафедри трудового, екологічного та аграрного права навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені В.Стефаника. к.ю.н., доцент

Яремак Зоряна Василівна

П30 Петровська І.І. Адміністративне право України: методичні вказівки для практичних занять здобувачів освіти заочної форми навчання. Івано-Франківськ: навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2024. 40 с.

Методичні вказівки розроблено на основі навчального плану та призначені для підготовки до практичних занять здобувачів освіти заочної/дистанційної форми навчання освітнього рівня бакалавр галузі знань «право».

Методична розробка включає загальні вказівки та рекомендації для підготовки, літературу та нормативно-правові акти, контрольні питання, що забезпечують поглиблений аналіз та вивчення навчальної дисципліни «Адміністративне право України».

Посібник призначений для здобувачів освіти, викладачів.

© Петровська І.І., 2024

© Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2024

ЗМІСТ

Вступ	3
Практичні заняття для студентів 1 курсу	
Тема 2. Публічне адміністрування в системі адміністративно-правового регулювання.	6
Тема 4. Суб'єкти адміністративного права	9
Тема 6. Поняття та види публічної служби в Україні	12
Тема 8. Адміністративні правопорушення (проступки) та адміністративна відповідальність.	14
Практичні заняття для студентів 2 курсу	
Тема 9. Провадження у справах про адміністративні правопорушення	17
Тема 10. Поняття, види та процедура надання адміністративних послуг.	20
Міжнародні стандарти та вдосконалення системи надання їх в Україні	
Тема 11. Основи економічного права	22
Тема 14. Основи права національної безпеки. Військове право.	23
Джерела для підготовки	27

ВСТУП

Адміністративне право є однією з галузей публічного права України. За допомогою засобів адміністративного права (норми, відносини, законодавство, компетенція суб'єктів, способи реалізації норм) здійснюється зовнішнє вираження і юридичне оформлення публічного інтересу в суспільстві.

На сучасному етапі розвитку адміністративне право України є однією з провідних галузей українського публічного права, нормами якого регулюються суспільні відносини діяльності публічної адміністрації (адміністрування), адміністративної процедури, що складаються сфері організації діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування (публічних органів, публічної влади), організації роботи публічних службовців; проходження публічної служби, притягнення до адміністративної відповідальності та надання адміністративних послуг.

Адміністративне право є також однією з фундаментальних юридичних дисциплін, яка передбачає вивчення значного комплексу теоретичних положень та правових інститутів, великого масиву нормативно-правових актів, що містять адміністративно-правові норми і визначають правовий статус різних суб'єктів публічної влади, а також широкого діапазону суспільних відносин організаційно-розпорядчого характеру з урахуванням особливостей різних сфер життєдіяльності суспільства.

Адміністративне право тісно пов'язане з публічною владою. Діяльність публічної адміністрації, що є предметом вивчення адміністративного права, характеризується правовідносинами між представниками легальної влади, а також між публічними органами (суб'єктами владних повноважень) та особами приватного права, наприклад щодо провадження за зверненням громадян чи про застосування заходів адміністративного примусу, притягнення до адміністративної відповідальності, надання адміністративних послуг (реєстраційних, дозвільних, соціально-захисних), публічного контролю та інших адміністративно-правових інститутів, які в своїй сукупності утворюють окрему галузь права в правовій системі за принципами і умовами галузевого поділу на загальну, особливу та спеціальну частини.

Дана навчальна дисципліна має велике значення для підготовки фахівців юридичних спеціальностей, оскільки надає необхідні правові основи та навички аналізу й застосування нормативно-правових актів, без яких неможливе повноцінне засвоєння знань щодо механізму прийняття рішень органами державної влади та місцевого самоврядування (публічною адміністрацією). Вона тісно взаємодіє з конституційним правом, адміністративним процесуальним правом, трудовим правом, господарським правом, цивільним, кримінальним правом та іншими галузями права.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Адміністративне право України» є:

- ознайомлення студентів зі змістом, суттю основних категорій адміністративного права;
- формування у студентів знань теоретичних та історичних основ адміністративної та адміністративно-процедурної діяльності;
- формування уміння практичного використання норм адміністративного права;
- формування навичок опрацювання та складання адміністративно-процесуальних документів;

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти у результаті вивчення дисципліни повинні:

знати:

- зміст та особливості публічного адміністрування;
- порядок здійснення публічного адміністрування, його функції, форми та методи;
- особливості адміністративно-правового регулювання діяльності публічної адміністрації;
- поняття адміністративного проступку про процедуру притягнення до адміністративної відповідальності;
- поняття та процедуру надання адміністративних послуг;
- систему та повноваження органів публічної влади та організацію адміністрування різних сфер життєдіяльності суспільства в Україні;

вміти:

- порівнювати і аналізувати норми адміністративного законодавства;
- тлумачити і застосовувати чинне адміністративне законодавство;
- узагальнювати правову практику та робити відповідні висновки;
- на основі адміністративного законодавства вирішувати практичні завдання.

Важливо забезпечити правильну організацію як безпосереднього проведення практичних занять, так і самостійної роботи студентів при підготовці до них. При цьому, основною метою є глибше, детальніше розуміння норм адміністративного законодавства, їх теоретичного підґрунтя, системний аналіз механізмів реалізації, вміння тлумачити і застосовувати правові приписи.

Кожна тема практичного заняття розпочинається з методичних рекомендацій, що включають узагальнену інформацію про основні положення даної теми, а також методичні поради до її вивчення, які коротко визначають особливості теми, допомагають обрати правильний підхід до її аналізу, визначити проблемні питання та систематизувати вивчення матеріалу. Крім того, до кожної теми пропонується перелік наукової літератури (номера із загального списку джерел), ознайомлення з якою сприятиме правильному та ґрунтовному засвоєнню теми. Також, наводиться перелік нормативно-правових актів, які становлять необхідну законодавчу базу регулювання адміністративних правовідносин.

До всіх тем практичних занять подається перелік питань, які будуть розглядатися на занятті, а також контрольні питання, відповідь на які вимагає від студентів самостійно мислити в площині теми, яка ними вивчається. Це вчить студентів робити власні висновки, узагальнювати чи навпаки конкретизувати окремі положення теми, проводити порівняльно-правовий аналіз нормативних приписів, тлумачити норми, тощо і забезпечує глибше засвоєння матеріалу.

До ряду тем практичних занять включені практичні завдання (тести, задачі), які передбачають юридичний аналіз відносин, кваліфікацію юридичних фактів, вирішення правових конфліктів, конкретних ситуацій. Для правильного виконання таких завдань, здобувачам освіти необхідно, в першу чергу, проаналізувати коло відносин, які склалися, та вибрати правові норми, що підходять для врегулювання в даному випадку.

Якщо від студентів вимагається здійснення правової кваліфікація, необхідно провести юридичну оцінку фактичних обставин справи шляхом віднесення

конкретного випадку до сфери дії певних юридичних норм. Відповідь на задачі, в яких пропонується розв'язати конкретну проблемну ситуацію, повинна бути обґрунтованою, з посиланням на норми законодавства.

При підготовці до занять здобувачам освіти рекомендується робити певні нотатки чи розгорнуті плани відповіді по кожному питанню. Також, з врахуванням індивідуальних здібностей, слід у найбільш зручній формі підготувати відповіді на контрольні питання та практичні завдання. Зокрема, занотувати формулювання відповідей в зошиті, вказати номери статей, їх положення. При розв'язанні практичних завдань необхідно записувати відповіді на задачі, тести, правові висновки по справі, для того, щоб надати змогу викладачу оцінити рівень підготовки до заняття та засвоєння матеріалу.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

1 КУРС НАВЧАННЯ

ТЕМА 2. ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ В СИСТЕМІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

При підготовці до цього та інших практичних занять здобувачам освіти обов'язково потрібно виконати всі практичні завдання та підготувати доповідь на одне з питань (за вибором) для обговорення.

Варто звернути увагу на основні категорії адміністративного права: публічне адміністрування, адміністративна діяльність, адміністративна процедура та адміністративний процес, принципи адміністративного права та публічного адміністрування. Публічна влада поділяється на державну владу та місцеве самоврядування.

Відповідно до ст. 6 Конституції України *державна влада здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу і судову гілки влади*. Цей загальновизнаний у світовій державотворчій практиці принцип став своєрідною альтернативою пануванню в нашій країні в недалекому минулому тоталітаризму партійно-державної влади. Водночас розуміння принципу поділу влади має враховувати очевидну умовність досить поширеного уявлення про самостійне (а тим більше - цілком автономне) існування різних гілок влади. Нагадаємо, що у класичній теорії поділу влади її основний автор - французький політичний мислитель Шарль Луї Монтеск'є - говорив не стільки про поділ змісту самої влади, скільки про: а) політичний поділ праці з керівництва державою; б) розподіл владних повноважень між різними соціальними верствами. Зміст публічної влади, як основної категорії адміністративного права включає у себе (у вузькому розумінні) державну владу та місцеве самоврядування.

Публічна влада, яка поєднує державну владу та місцеве самоврядування як вияв правосуб'єктності країни в цілому (та її територіальних одиниць) до прийняття обов'язкових до виконання рішень і вжиття заходів щодо забезпечення, в тому числі примусового, цього виконання - явище цілісне. Вона інтегрує всі прояви політичної волі народу - єдиного джерела (суверена) влади. Акцентування на власне поділі влади небезпечно тим, що може ускладнювати сприйняття необхідності забезпечення плідного поєднання, ефективної співпраці гілок влади з метою виконання основних цілей та функцій, що стоять перед державою. *Поділяється не сама влада, а структурно-функціональний механізм її здійснення*. Це означає, що державний апарат як цілісна сукупність органів, що представляють державу, формується за функціональною та суб'єктною (інституційною) ознаками. В першому випадку поділ влади означає виділення основних функціональних видів діяльності держави: 1) законотворення; 2) виконання законів; 3) правосуддя. В другому — означає розмежування у структурному устрої держави різних видів державних органів: 1) законодавчих; 2) виконавчих; 3) судових (і це — тільки основні види) з притаманними їм державно-владними повноваженнями.

Окрім принципу поділу влади використовується і принцип об'єктивної необхідності при створенні органів держави: наприклад кожна сучасна країна

повинна мати свій центральний банк, військо тощо. Такі органи державної влади та посади – формуються на основі історії розвитку самої країни.

Сучасне поняття «публічне адміністрування» характеризує діяльність публічної адміністрації та запозичене з європейської правової науки. Публічне адміністрування є основою публічного управління.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №1

Питання для обговорення та підготовки доповідей:

1. Поняття та система адміністративного права: поняття та види адміністративно-правових інститутів, підгалузей, норм.
2. Основи адміністративного процесу та процедури.
3. Поняття провадження, стадії провадження, процесуального етапу провадження, процесуальної дії.
4. Групи проваджень в адміністративному праві. Адміністративна діяльність.
6. Поняття та види принципів адміністративного права.
 - 6.1. Принцип верховенства права та законності в адміністративному праві.
 - 6.2. Принцип належного адміністрування.
7. Співвідношення адміністративного права з іншими галузями права.
8. Публічне адміністрування та публічне управління: порівняльний аналіз.
9. Види публічного адміністрування.
10. Структура управлінських відносин (менеджмент управління) та їх вплив на публічне адміністрування в економічно розвинених країнах і в Україні.
11. Публічна влада (державна і на місцевому рівні), делегування повноважень та організація управлінських правовідносин.
12. Поняття та стадії організаційного-управлінського провадження, як групи відносин що вивчається адміністративним правом, що пов'язана з формуванням і організацією діяльності адміністративних органів.
13. Поняття та призначення методів публічного адміністрування.
14. Класифікація методів публічного адміністрування.
15. Поняття та класифікація актів публічного адміністрування.
 - 15.1. Нормативні акти публічного адміністрування. Нормотворча діяльність (провадження). Підзаконна нормотворчість.
 - 15.2. Адміністративні акти та адміністративна процедура.
16. Вимоги до актів публічного адміністрування та наслідки їх недотримання.
17. Форми публічного адміністрування.
18. Особливості адміністрування в системі місцевого самоврядування.
19. Переконавання як метод публічного адміністрування.
20. Поняття та ознаки адміністративного примусу.
21. Класифікація заходів адміністративного примусу. Адміністративно-запобіжні заходи. Заходи адміністративного припинення, заходи адміністративної відповідальності.
21. Порівняльний аналіз переконавання та примусу як методів адміністративного права.
22. Адміністративний договір: поняття та види. Ознаки адміністративного договору.
23. Характеристика адміністративного договору як форми та методу адміністрування.

24. Поняття та ознаки електронного адміністрування.

Контрольні питання:

- 1) Що таке процесуальна дія? Як визначити поняття, яке охоплює сукупність процесуальних дій?
- 2) Назвіть елементи системи адміністративного права.
- 3) Порівняйте категорії «адміністративне законодавство» і «система адміністративного права».
- 4) Розкрийте зміст спеціальної частини адміністративного права.
- 5) Назвіть види заходів адміністративного примусу.
- 6) Порівняйте між собою види заходів адміністративного примусу.
- 7) В чому суть адміністративного примусу? Яка потреба в ньому?
- 8) Назвіть 4 адміністративні договори.
- 9) Які ознаки переконання?
- 10) Які ознаки адміністративного примусу.
- 11) Які види управління Ви знаєте?
- 12) Який вид управління є найбільш об'ємним? Обґрунтуйте відповідь.
- 13) Назвіть ознаки соціального управління.
- 14) Дайте визначення понять «публічне управління» та «публічне адміністрування».
- 15) Перелічіть види форм публічного адміністрування.
- 16) Для якої мети використовується переконання як метод публічного адміністрування?

Практичні завдання:

1. Зробіть порівняльний аналіз понять: адміністративний процес та адміністративна процедура.
2. Які, на Вашу думку, заходи із вдосконалення публічного управління в Україні, повинні бути вжиті у першу чергу?
3. Який порядок та строк оприлюднення законів України, інших актів Верховної Ради України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України в друкованих виданнях, які з них є офіційними. Чи можливе оприлюднення зазначених вище нормативно-правових актів через телебачення і радіо?
4. Проаналізуйте зазначені нижче документи і, виходячи з класифікації актів публічного адміністрування, вкажіть до яких видів вони належать:
 - 1) Постанова Кабінету Міністрів України «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади».
 - 2) Рішення Івано-Франківської місцевої ради «Про затвердження правил благоустрою м. Івано-Франківськ».
 - 3) Указ Президента України «Про почесні звання»
 - 4) Розпорядження Президента України «Про звільнення А.Воробйової з посади голови Миколаївської районної державної адміністрації Миколаївської області».
 - 5) Регулювання дорожнього руху працівником патрульної поліції на перехресті у зв'язку з несправністю світлофорів.
 - 6) Наказ керівника публічного підприємства про призначення на посаду інженера-технолога М.
5. Відбулось засідання Кабінету Міністрів України. Проаналізуйте правову природу, вид та характер форм, акти адміністрування в даній ситуації.

6. Порівняйте «адміністративний примус» та «фізичний і психічний примус як діяння, яке є правопорушенням».

Джерела для підготовки: 1-190, 197 зі списку джерел вкінці методичних вказівок.

ТЕМА 4. СУБ'ЄКТИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

В адміністративному праві під суб'єктом розуміють носія (власника) прав та обов'язків у сфері публічного управління, які передбачені адміністративно-правовими нормами, здатного надані права реалізовувати, а покладені обов'язки виконувати. З поняттям суб'єкта адміністративного права пов'язаний адміністративно-правовий статус, який є частиною правового статусу особи.

З цього визначення випливає, що «претендент» на статус суб'єкта адміністративного права за своїми особливостями потенційно здатний бути носієм суб'єктивних прав та обов'язків у сфері державного управління, тобто повинен мати комплекс соціальних передумов, що дозволяють надати йому суб'єктивні права та обов'язки.

До таких особливостей (соціальних передумов) належать: а) зовнішня відокремленість, яка характеризується наявністю системних ознак; б) персоніфікація в суспільних відносинах управлінського типу, тобто виступ у вигляді єдиної особи - персони; в) здатність виражати і здійснювати або персоніфіковану волю у відносинах з державою, або державну волю у процесі адміністративно-правового регулювання суспільних відносин. Особа, яка має названі особливості, набуває статусу суб'єкта тільки в тому разі, якщо держава чи територіальна громада, використовуючи адміністративно-правові норми, робить його носієм (власником) прав та обов'язків, які реалізуються останнім у сфері публічного управління або притягнення до адміністративної відповідальності.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №2

Питання для обговорення та підготовки доповідей:

1. Поняття та ознаки суб'єктів адміністративного права.
2. Поняття адміністративно-правового статусу особи. Його співвідношення з правовим статусом. Загальні та спеціальні адміністративні статуси осіб.
3. Елементи адміністративно-правового статусу. Адміністративна правосуб'єктність.
4. Поняття та характеристика суб'єкта владних повноважень, адміністративного органу, публічної адміністрації.
5. Відмінності адміністративно-правового статусу від цивільно-правового. Поняття юридичної особи публічного права.
6. Фізичні особи як суб'єкти адміністративного права.
7. Види фізичних осіб та їх адміністративно-правовий статус:
 - 7.1. Громадяни України,
 - 7.2. Публічні службовці,
 - 7.3. Політичні діячі;
 - 7.4. Особи без громадянства, з подвійним громадянством, іноземці, біженці, вимушені переселенці,
 - 7.5. Закордонні українці,
 - 7.6. Пенсіонери,

7.7. Студенти, їх права та обов'язки,

7.8. Військовослужбовці,

7.9. Учасники бойових дій / АТО / ООС,

7.10. Особи з інвалідністю,

7.11. Президент України,

7.12. Народний депутат,

7.13. Інші фізичні особи зі спеціальним адміністративно-правовим статусом.

10. Адміністративно-правовий статус Кабінету Міністрів України як найвищого органу в системі органів виконавчої влади.

11. Характеристика юридичної особи публічного права. Відмінність юридичних осіб публічного та приватного права. Види юридичних осіб публічного права.

12. Адміністративно-правовий статус навчального закладу. Акредитація навчальних закладів (акредитацій на процедура/провадження).

13. Адміністративно-правовий статус студента.

14. Центральні органи виконавчої влади.

15. Поняття та правовий статус територіальних органів центральних органів виконавчої влади.

16. Завдання та правове регулювання діяльності центральних органів виконавчої влади.

17. Міністерство як центральний орган виконавчої влади, який реалізує політику у відповідних сферах життєдіяльності суспільства.

18. Державні служби як центральні органи виконавчої влади.

19. Державні агентства як центральні органи виконавчої влади.

20. Державні інспекції як центральні органи виконавчої влади.

21. Центральні органи виконавчої влади зі спеціальним статусом.

22. Національні комісії з регулювання ринків природних монополій.

23. Місцеві державні адміністрації як суб'єкти адміністративного права.

24. Адміністративно-правовий статус голови місцевої державної адміністрації (за видами місцевих адміністрацій).

25. Адміністративно-правовий статус органів місцевого самоврядування.

26. Територіальна громада як суб'єкт адміністративних відносин.

27. Внутрішня організація роботи громади: форми діяльності, акти адміністрування, які приймаються.

28. Служба в органах місцевого самоврядування.

29. Об'єднана територіальна громада як суб'єкт адміністративного права.

30. Підприємства, установи, організації як суб'єкти адміністративного права. Організаційно управлінська діяльність на державних та у комунальних підприємствах, установах, організаціях. Корпоративізація, приватизація.

31. Міжнародні стандарти публічного менеджменту для юридичних осіб публічного права.

32. Громадські об'єднання як суб'єкти адміністративного права. Громадські організації та громадські спілки.

33. Молодіжні громадські організації.

34. Адміністративно-правовий статус політичних партій.

Контрольні питання:

- 1) Як співвідносяться поняття суб'єкт адміністративного права та суб'єкт адміністративних правовідносин?
- 2) Чи залежить адміністративна дієздатність від віку, статі, освіти і чим вона відрізняється від цивільної?
- 3) Чи може громадянин України бути обмежений у виїзді за межі території України? Хто і в якому порядку оформляє і видає громадянам документи на в'їзд і виїзд з країни?
- 4) Порівняйте статус іноземця, що постійно проживає на території України і біженця.
- 5) Ким і на підставі яких нормативно-правових актів здійснюється реєстрація громадян України за місцем їх проживання?
- 6) Які ознаки адміністративно-правового статусу Президента України?
- 7) Для чого утворювати територіальні органи центральних органів виконавчої влади?
- 8) Які є види центральних органів виконавчої влади?
- 9) Відмежуйте поняття: загальна та спеціальна компетенція
- 10) Яка процедура утворення юридичних осіб публічного права?
- 11) Де визначено міжнародні стандарти публічного менеджменту?
- 12) Хто може створювати молодіжні громадські організації?
- 13) Які є види виконавчих органів місцевого самоврядування?
- 14) Що таке громадське об'єднання?
- 15) Що таке делегування повноважень?

Практичні завдання:

1. Громадяни Грузії – А, Б, В, що постійно проживають на території України вирішили застосувати свої здібності на території України. А, після проходження конкурсу на заміщення вакантної посади був прийнятий на роботу в якості викладача іноземної мови у вузі. Б, маючи вищу економічну освіту і досвід роботи у відповідній галузі, подав документи для проходження конкурсу на заміщення посади спеціаліста відділу реєстрації платників податків податкової інспекції (ДПІ). В побажав проходити у Збройних силах України службу за контрактом. До здивування останніх, ДПІ не було допущено Б до участі у конкурсі, а В відмовили в укладенні контракту, хоча вони і посилались на Конституцію України, яка забороняє будь-які форми дискримінації громадян за ознаками національності.

Дайте правовий аналіз ситуації.

2. Які з перелічених положень є невірними:

— Особи без громадянства мають право займатися в Україні інвестиційною, а також зовнішньоекономічною та іншими видами підприємницької діяльності, передбаченими законодавством України.

— Іноземці та особи без громадянства, які постійно проживають в Україні, а також яким надано статус біженця в Україні, користуються медичною допомогою нарівні з її громадянами.

— Іноземці та особи без громадянства можуть бути членами політичних партій України.

— Іноземці та особи без громадянства можуть укласти і розривати шлюби з громадянами України та іншими особами відповідно до законодавства України.

— Іноземці та особи без громадянства не можуть обирати і бути обраними до органів державної влади та самоврядування, а також брати участь у референдумах.

— На іноземців та осіб без громадянства поширюється загальний військовий обов'язок, вони проходять військову службу в Збройних Силах України та інших військових формуваннях, створених відповідно до законодавства України нарівні з громадянами України.

— Іноземець та особа без громадянства, який вчинив адміністративне правопорушення, після відбуття призначеного йому покарання чи виконання адміністративного стягнення може бути видворений за межі України.

— Іноземцю та особі без громадянства, який порушує законодавство України, якщо ці порушення не передбачають адміністративної або кримінальної відповідальності, може бути скорочено визначений йому термін перебування в Україні.

Джерела для підготовки:

3-197 зі списку джерел вкінці методичних вказівок.

ТЕМА 6. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКОННОСТІ ТА ДОТРИМАННЯ ДИСЦИПЛІНИ В ПУБЛІЧНОМУ АДМІНІСТРУВАННІ. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ РЕЖИМИ

При вивченні даної теми, слід усвідомити, що забезпечення законності передбачає необхідність створення системи її гарантій, а саме: загальні передумови (політичні, економічні, ідеологічні, організаційні, юридичні) і спеціальні юридичні, організаційно-правові засоби забезпечення законності (контроль і державно-правовий примус). Законність має бути доповненням верховенства права.

При вивченні сутності контролю, як способу забезпечення законності, необхідно звернути увагу на його мету та дотримуватись послідовності дій (контрольне провадження):

1. Спостереження за функціонуванням підконтрольного суб'єкту, одержання об'єктивної інформації про виконання ним правил і доручень;
2. Аналіз зібраної інформації, виявлення тенденцій, причин, розробка прогнозів;
3. Прийняття заходів щодо запобігання порушень законності і дисципліни, шкідливих наслідків, шкоди, в тому числі припинення протиправних дій з метою недопущення нових порушень;
4. Обліку конкретних порушень, визначення їх причин і умов;
5. Виявлення винних, притягнення їх до відповідальності.

Важливе місце відводиться нагляду за дотриманням законності і дисципліни у державному управлінні. Контроль слід відрізнити від нагляду. Нагляд буває судовий, прокурорський та адміністративний. Судовий контроль здійснюють: Конституційний Суд України, суди загальної компетенції тощо.

Адміністративний нагляд здійснюється з метою охорони відповідних суспільних відносин як від правопорушень, так і від об'єктивно-протиправних дій, стихійних явищ, під час надзвичайних станів.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №3

Питання для обговорення та підготовки доповідей:

1. Поняття законності та дисципліни в публічному адмініструванні, способи їх забезпечення.

2. Контроль як основний спосіб забезпечення законності в публічному управлінні. Порівняння контролю, нагляду, моніторингу, інспектування, аудиту.
 4. Види контролю: законодавчий, спеціалізований з боку центральних органів виконавчої влади, муніципальний, судовий, прокурорський, громадський тощо.
 5. Громадський контроль. Громадські слухання. Електронні петиції.
 6. Звернення громадян як спосіб забезпечення правового режиму законності. Проведення за зверненням громадян.
 7. Поняття та види контрольних проваджень (процедура здійснення перевірки, ревізії тощо)
 8. Проведення з адміністративної процедури за забезпеченням законності як складової верховенства права.
 9. Адміністративне оскарження актів адміністрування.
 10. Поняття та ознаки адміністративно-правових режимів.
 11. Види надзвичайних режимів:
 - 11.1. Правовий режим надзвичайного стану;
 - 11.2. Правовий режим зони надзвичайної екологічної ситуації;
 - 11.3. Спеціальні економічні режими (вільні (спеціальні) економічні зони, інфраструктурні парки тощо);
 - 11.4. Спеціальні медичні режими: протиепідемічний режим, карантин, захисту населення від інфекційних хвороб, санітарного та епідемічного благополуччя населення тощо.
 12. Воєнний стан. Правовий режим території бойових дій та тилової території. Режим операції об'єднаних сил (ООС)/антитерористичної організації (АТО). Діяльність при тривозі під час воєнних дій (режим тривоги) тощо.
 13. Режим державної таємниці.
 14. Захист населення від інфекційних хвороб. Основи медичного права.
 15. Інші спеціальні адміністративно-правові режими (стани) територій та об'єктів (наприклад закриті території воєнно-промислового типу, «буферної зони»).
- Контрольні питання:**
- 1) Дайте визначення законності як принципу, як методу і як режиму.
 - 2) Розкрийте суть співвідношення таких категорій «контроль», «нагляд», «перевірка виконання», «інспектування».
 - 3) Перелічіть основні способи забезпечення законності в публічному адмініструванні.
 - 4) Що таке контроль? Для чого він в державному управлінні?
 - 5) Що таке державний контроль?
 - 6) Назвіть види державного контролю.
 - 7) Що таке внутрішній адміністративний контроль?
 - 8) Охарактеризуйте президентський контроль.
 - 9) Охарактеризуйте парламентський контроль.
 - 10) Охарактеризуйте судовий контроль.
 - 11) Охарактеризуйте прокурорський нагляд.
 - 12) Які форми здійснення громадського контролю Ви знаєте?
 - 13) Що таке адміністративно-правовий режим?
 - 14) В чому зміст режиму законності?
 - 15) В яких випадках може бути запроваджено надзвичайний стан?

16) Яка процедура проголошення надзвичайного стану?

17) В яких випадках оголошується воєнний стан?

18) Які правові наслідки оголошення воєнного стану?

Практичні завдання:

1. На підставі Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» і Закону України «Про місцеві державні адміністрації», опишіть, як забезпечується законність в адміністративно-територіальній одиниці?

2. Голова державної адміністрації області скасував наказ директора комунального підприємства, а самого директора звільнив з посади. Чи правомірні дії голови державної адміністрації?

3. Сільська рада прийняла рішення, яким встановила адміністративну відповідальність за порушення громадського порядку. Голова державної адміністрації району своїм розпорядженням скасував це рішення. Чи правомірні дії сільської ради і голови державної адміністрації району? Чи є порушення закону в даній ситуації?

4. Громадяни з будинку по вул. Н звернулись в поліцію у зв'язку з тим, що з січня поточного року працівники кафе У, яке розташоване в безпосередній близькості до вікон житлового будинку, порушують встановлений режим роботи (з 12.00 до 22.00 год.), використовуючи «живу» музику, крім цього там постійно голосно кричать до 2-3 годин ночі.

Дайте правову оцінку дій працівників кафе. Які заходи можуть бути вжиті до адміністрації кафе?

5. Сусід А в багатоквартирному житловому будинку міста звернувся в поліцію зі скаргою на сусіда В, який систематично протягом двох років проводить будівельні роботи в своїй квартирі по вечорах до 23 години та у вихідні дні – протягом всього дня. Чи правомірні дії сусідів? Відповідь обґрунтуйте на основі відповідних правових норм.

Джерела для підготовки:

1-197

ТЕМА 8. АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ (ПРОСТУПКИ) ТА АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Для опрацювання даної теми практичного заняття необхідно визначити дефініцію адміністративної відповідальності, виокремити ознаки, які відмежовують адміністративну відповідальність від інших видів відповідальності.

Для успішного засвоєння матеріалу потрібно визначити відносини, які є предметом вивчення адміністративного права, а також місце адміністративної відповідальності серед відносин, які є предметом вивчення адміністративного права. Здобувачам освіти необхідно ознайомитись з історією становлення (генезисом) інституту адміністративної відповідальності, вивчити нормативно-правові акти, які виступають джерелами адміністративної відповідальності, тобто містять основні категорії даного інституту, порядок притягнення до цього виду відповідальності та види заходів відповідальності. Для розуміння сутності та призначення адміністративної відповідальності слід ознайомитись з її функціями, тобто охарактеризувати як впливає цей правовий інститут на суспільні відносини.

У даному практичному занятті здобувачам освіти необхідно вивчити поняття склад адміністративного правопорушення як основної категорії інституту адміністративної відповідальності.

Слід також зрозуміти ознаки адміністративного правопорушення (делікту), які відмежовують його від злочину.

Також здобувачам освіти необхідно ознайомитись з структурою складу адміністративних правопорушень, чітко розмежовувати правопорушення за складами.

Умовне скорочення: КУпАП – Кодекс України про адміністративні правопорушення.

На практичних заняттях здобувачам освіти потрібно мати з собою КУпАП і використовувати його (електронна форма)

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4

Питання для обговорення та підготовки доповідей:

1. Історія становлення (генезис) адміністративної відповідальності.
2. Законодавство про адміністративну відповідальність.
3. КУпАП як основне джерело для застосування адміністративної відповідальності.
4. Функції адміністративної відповідальності.
5. Адміністративна відповідальність як вид юридичної відповідальності.
6. Ознаки та підстави адміністративної відповідальності.
7. Порівняльний аналіз адміністративної відповідальності з іншими видами юридичної відповідальності.
8. Ознаки адміністративного правопорушення.
9. Склад адміністративного проступку
10. Структура складу адміністративного проступку:
 - 10.1. Характеристика об'єктів адміністративних правопорушень;
 - 10.2. Об'єктивна сторона адміністративних правопорушень;
 - 10.3. Суб'єкт адміністративного правопорушення;
 - 10.4. Суб'єктивна сторона адміністративного правопорушення.
11. Основи кваліфікації адміністративних правопорушень (обставини, що пом'якшують та обтяжують відповідальність, накладення адміністративного стягнення при вчиненні кількох адміністративних правопорушень, строки накладення адміністративних стягнень тощо).

Контрольні питання:

- 1) Охарактеризуйте місце адміністративної відповідальності серед відносин, які регулюються предметом адміністративного права.
- 2) Яка відмінність законодавства про адміністративну відповідальність від адміністративно-правового законодавства?
- 3) Яка структура Кодексу України про адміністративні правопорушення?
- 4) Як вплинула реформа державного управління на інститут адміністративної відповідальності?
 - 1) Яка стаття КУпАП формулює визначення адміністративного правопорушення?
 - 2) Які історичні корені понять «адміністративний проступок» і «адміністративне правопорушення»?
 - 3) Які ознаки адміністративного проступку є апостеріорними?

- 4) Які ознаки адміністративного проступку є апіорними?
- 5) Як співвідносяться поняття суспільної небезпеки і шкідливості адміністративного проступку?
- 6) Назвіть ознаки, за якими адміністративне правопорушення відокремлюється від злочину.
- 7) Назвіть ознаки, за якими адміністративне правопорушення відокремлюється від дисциплінарного правопорушення.
- 8) Діяння як ознака адміністративного проступку.
- 9) Протиправність як ознака адміністративного проступку.
- 10) Винність як ознака адміністративного проступку.
- 11) Карність як ознака адміністративного проступку.
- 12) Наявність об'єкта посягання як ознака адміністративного проступку.
- 13) Що таке «склад адміністративного проступку»? Яка різниця між складом адміністративного проступку і суто адміністративним проступком?
- 14) Співвідношення основних і кваліфікованих складів.

Практичні завдання:

1. Громадянин А є суддею. Він, по дорозі на роботу, проїхав на червоний сигнал світлофора.
Чи можна його притягнути до відповідальності? Якщо так, то який вид юридичної відповідальності можна застосувати?
2. Накресліть схему: види юридичної відповідальності.
3. Накресліть схему: склад адміністративного правопорушення (проступку) з виокремленням основних та додаткових ознак.

Джерела для підготовки:

1-197

Екзамен за результатами навчання студентів 1 курсу

2 КУРС НАВЧАННЯ

ТЕМА 9. ПРОВАДЖЕННЯ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

При підготовці до цього та інших практичних занять здобувачам освіти обов'язково потрібно виконати всі практичні завдання та підготувати доповідь на одне з питань (за вибором) для обговорення.

Для успішного засвоєння навчального матеріалу варто проаналізувати структуру провадження у справах про адміністративні правопорушення: його стадії та етапи, процесуальні дії. Необхідно надати характеристику кожній з стадій, визначити процесуальні документи, які приймаються на кожній зі стадій.

Для підготовки до даного практичного заняття необхідно з'ясувати сутність адміністративних стягнень, підстави для накладення адміністративних стягнень та їх види. Здійснити розмежування різних видів адміністративних стягнень та порядок їх накладення.

Окремими питаннями виділено характеристику суб'єктів, які можуть накладати адміністративні стягнення та порядок виконання постанов про накладення адміністративних стягнень.

Здобувачам освіти необхідно визначити та проаналізувати заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, умови і порядок їх застосування. Під час підготовки до практичного заняття здобувачам освіти потрібно на основі змісту провадження у справах про адміністративні правопорушення (проступки) та відповідно до положень Кодексу України про адміністративні правопорушення визначити, які суб'єкти уповноважені розглядати справи за кожною з статей особливої частини.

При підготовці питання про виконання постанов з накладення адміністративних стягнень характеризувати слід за кожним окремим адміністративним стягненням

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5/1

Питання для обговорення та підготовки доповідей:

1. Поняття адміністративно-деліктного провадження/провадження про адміністративні правопорушення. Загальне та спрощене провадження про адміністративні правопорушення.
2. Принципи адміністративно-деліктного провадження.
3. Заходи забезпечення адміністративно-деліктного провадження.
4. Характеристика суб'єктів адміністративно-деліктного провадження.
5. Характеристика суб'єктів адміністративної юрисдикції, які уповноважені розглядати справи про адміністративні проступки.
6. Стадії адміністративно-деліктного провадження.
7. Поняття та мета адміністративних стягнень.
8. Види адміністративних стягнень та їх характеристика.
9. Порядок накладення адміністративних стягнень.
10. Виконання постанов про накладення адміністративних стягнень
11. Накладення адміністративно-господарських санкцій на юридичних осіб.

Контрольні питання:

- 1) Назвіть підстави для адміністративної відповідальності.
- 2) Які ознаки суб'єкта адміністративної відповідальності.

- 3) Які особливості адміністративної відповідальності неповнолітніх.
- 4) Особливості адміністративної відповідальності військовослужбовців та інших осіб, на яких поширюється дія дисциплінарних статутів.
- 5) Відповідальність іноземних громадян та осіб без громадянства.
- 6) Охарактеризуйте обставини, що виключають адміністративну відповідальність (крайня необхідність, необхідна оборона, неосудність).
- 7) Охарактеризуйте обставини, що надають можливість звільнення від адміністративної відповідальності.
- 8) Яка мета адміністративних стягнень?
- 9) Які види адміністративних стягнень?
 - 10) Які заходи впливу застосовуються до неповнолітніх.
 - 11) Основні і додаткові адміністративні стягнення.
 - 12) Загальні правила накладання адміністративних стягнень.
 - 13) Строки накладання адміністративних стягнень.
 - 14) Зміст провадження у справах про адміністративні правопорушення.
 - 15) Завдання і принципи провадження у справах про адміністративні правопорушення.
 - 16) Обставини, що виключають провадження у справі про адміністративне правопорушення.
 - 17) Учасники провадження у справах про адміністративні правопорушення, їх права і обов'язки.
 - 18) Особи, які мають право складати протоколи про адміністративні правопорушення.
 - 19) Зміст протоколу про адміністративне правопорушення.

Практичні завдання:

1. Характеристика складів адміністративних проступків з Кодексу України про адміністративні правопорушення:

- Стаття 44. Незаконні виробництво, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів або психотропних речовин без мети збуту в невеликих розмірах
- Стаття 46. Умисне приховування джерела зараження венеричною хворобою
- Стаття 51. Дрібне викрадення чужого майна
- Стаття 51². Порушення прав на об'єкт права інтелектуальної власності
- Стаття 73. Засмічення лісів відходами
- Стаття 77¹. Самовільне випалювання рослинності або її залишків
- Стаття 81. Експлуатація автотранспортних та інших пересувних засобів з перевищенням нормативів вмісту забруднюючих речовин у відпрацьованих газах
- Стаття 89. Жорстоке поводження з тваринами
- Стаття 91⁴. Відмова від надання чи несвоєчасне надання екологічної інформації
- Стаття 96¹. Порушення законодавства під час планування і забудови територій
- Стаття 109. Порушення правил по охороні порядку і безпеки руху на залізничному транспорті
- Стаття 122⁴. Залишення місця дорожньо-транспортної пригоди
- Стаття 127. Порушення правил дорожнього руху пішоходами, велосипедистами та особами, які керують гужовим транспортом, і погоничами тварин
- Стаття 135. Безквитковий проїзд

- Стаття 156. Порушення правил торгівлі пивом, алкогольними, слабоалкогольними напоями і тютюновими виробами
- Стаття 172¹¹. Самовільне залишення військової частини або місця служби
- Стаття 173. Дрібне хуліганство
- Стаття 175¹. Куріння тютюнових виробів у заборонених місцях
- Стаття 178. Розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв у заборонених законом місцях або поява у громадських місцях у п'яному вигляді
- Стаття 183. Завідомо неправдивий виклик спеціальних служб

2. Із законодавства випишіть реквізити:

- протоколу про адміністративні правопорушення;
- постанови про накладення адміністративного стягнення

3. Напишіть протокол про адміністративне правопорушення та постанову за однією з визначених статей (на вибір):

- Стаття 44. Незаконні виробництво, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів або психотропних речовин без мети збуту в невеликих розмірах
- Стаття 46. Умисне приховування джерела зараження венеричною хворобою
- Стаття 51. Дрібне викрадення чужого майна
- Стаття 51². Порушення прав на об'єкт права інтелектуальної власності
- Стаття 72. Пошкодження лісу стічними водами, хімічними речовинами, нафтою і нафтопродуктами, шкідливими викидами, відходами і покидьками
- Стаття 77. Порушення вимог пожежної безпеки в лісах
- Стаття 81. Експлуатація автотранспортних та інших пересувних засобів з перевищенням нормативів вмісту забруднюючих речовин у відпрацьованих газах
- Стаття 89. Жорстоке поводження з тваринами
- Стаття 91⁴. Відмова від надання чи несвоєчасне надання екологічної інформації
- Стаття 109. Порушення правил по охороні порядку і безпеки руху на залізничному транспорті
- Стаття 119. Порушення правил користування засобами автомобільного транспорту та електротранспорту
- Стаття 127. Порушення правил дорожнього руху пішоходами, велосипедистами та особами, які керують гужовим транспортом, і погоничами тварин
- Стаття 135. Безквитковий проїзд
- Стаття 156. Порушення правил торгівлі пивом, алкогольними, слабоалкогольними напоями і тютюновими виробами
- Стаття 172¹¹. Самовільне залишення військової частини або місця служби
- Стаття 173. Дрібне хуліганство
- Стаття 175¹. Куріння тютюнових виробів у заборонених місцях
- Стаття 178. Розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв у заборонених законом місцях або поява у громадських місцях у п'яному вигляді
- Стаття 183. Завідомо неправдивий виклик спеціальних служб

Джерела для підготовки:

1-190

ТЕМА 10. ПОНЯТТЯ, ВИДИ ТА ПРОЦЕДУРА НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ НАДАННЯ ЇХ В УКРАЇНІ

Для підготовки до практичного заняття здобувачам освіти необхідно опрацювати нормативно-правові акти та навчальну літературу такого інституту особливої частини адміністративного права як адміністративні послуги. Перш ніж визначити сутність адміністративних послуг доцільно звернутись до загальнотеоретичних наукових джерел та розглянути дефініцію «послуг». Також потрібно з'ясувати сутність категорії «публічні послуги» та здійснити їх відмежування від адміністративних послуг.

Засвоєнню матеріалу сприятиме виділення критеріїв відмежування різних видів послуг та характеристика окремих з них.

Згідно цивільного законодавства, послуги – це певна діяльність, що не пов'язується зі створенням речі (її відновлення, ремонт), однак яка сама по собі породжує відповідне благо, що має споживну вартість і внаслідок цього стає об'єктом цивільного права.

Послуга – це продукт праці, створений в результаті угоди між особами, у якого відсутня речова форма.

Окрему групу послуг, відмінну від цивільно-правових складають **публічні послуги**, різновидами яких є соціальні послуги, адміністративні, державні та муніципальні послуги.

Публічні послуги – це всі послуги, що надаються публічним сектором, а також приватним сектором під відповідальність публічної влади та за рахунок публічних коштів.

Підготовка даного практичного заняття буде ефективнішою за умови здійснення аналізу критеріїв класифікації адміністративних послуг (таблична або схематична форми).

Окремим блоком питань виділено порядок створення та внесення адміністративних послуг до реєстру, строки надання та оплати адміністративних послуг, а також державну політику у сфері надання адміністративних послуг. Дані питання регулюються спеціальним законом та підзаконними нормативно-правовими актами, тому для їх вивчення потрібно проаналізувати дані акти.

Адміністративні послуги – це та частина публічних послуг, які надаються органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування і надання яких пов'язане з реалізацією владних повноважень – адміністративною процедурою.

Адміністративна послуга - результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків такої особи відповідно до закону (*Закон України «Про адміністративні послуги» (ст.1) від 6 вересня 2012 року № 5203-VI зі змінами*).

Дана тема за своїм змістом та обсягом питань є науковою та відображає міжнародну та загальнодержавну політику в сфері надання адміністративних послуг, тому здобувачам освіти для успішного її засвоєння потрібно опрацювати як міжнародні нормативно-правові акти так і вітчизняне законодавство, зробити їх порівняльний аналіз та здійснити характеристику шляхів подальшого вдосконалення сфери надання публічних адміністративних послуг.

Протягом практично усього ХХ ст. публічне адміністрування розвивалось як невід'ємна частина політичної науки (political science), у відриві від предметного поля і підходів, розроблених в галузі менеджменту (generic management). Публічне адміністрування довгий час ігнорувало розвиток інформаційних технологій, що пронизували приватний, публічний сектори і трансформуючий бюрократію у гнучку мережеву структуру.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №6/2

Питання для обговорення та підготовки доповідей:

1. Поняття та види послуг.
 2. Поняття та ознаки публічних послуг.
 3. Публічна адміністрація як суб'єкт надання даного виду послуг.
 4. Поняття та ознаки адміністративних послуг.
 5. Характеристика окремих видів адміністративних послуг.
 6. Реєстр адміністративних послуг.
 7. Строки надання та оплата адміністративних послуг.
 8. Державна політика у сфері надання адміністративних послуг.
 9. Зародження ідеї публічних послуг у Європі (1980-ті роки). Запровадження орієнтованості на впровадження ринкових механізмів у діяльність державного сектору як провідна ідея системи публічної адміністрації Європейського Союзу.
 10. Проведення з надання адміністративних послуг.
 11. Реєстраційні адміністративні послуги: поняття, види, процедура надання.
- Утримувачі державних реєстрів/кадастрів
12. Реєстраційне провадження як вид провадження з надання адміністративних послуг.
 13. Реєстрація актів цивільного стану, юридичних осіб та фізичних осіб підприємців, громадських організацій, транспортних засобів, прав власності, обтяжень рухомого та нерухомого майна, правочинів тощо.
 14. Забезпечення функціонування державних реєстрів та кадастрів
 15. Дозвільні послуги та дозвільна система. Дозвільна процедура.
 16. Поняття та характеристика ліцензії та дозволу як результатів дозвільних адміністративних послуг
 17. Соціально-захисні адміністративні послуги (присвоєння та легалізація спеціального статусу осіб, наприклад статусу пенсіонера, особи з інвалідністю, отримувача пільг з комунальних послуг тощо).
 18. Шляхи вдосконалення системи адміністративних послуг в Україні.

Контрольні питання:

- 1) Що таке публічна адміністрація?
- 2) Як розглядають публічні послуги?
- 3) Які види муніципальних послуг Ви знаєте?
- 4) За якими ознаками здійснюється відмежування адміністративних послуг від цивільно-правових послуг?
- 5) Що таке дозвільна система?
- 6) Для чого формувати реєстри, інші бази даних?
- 7) Які стадії дозвільного провадження?
- 8) Що таке адміністративна процедура?
- 9) Яка інформація про адміністративну послугу є у публічному доступі?

10) Публічна адміністрація і муніципальні органи (органи місцевого самоврядування): співвідношення повноважень та впливу у системі надання адміністративних послуг.

11) Які критерії оцінки якості адміністративних послуг?

12) Які адміністративні послуги є платними ?

13) Коли зародилась система надання адміністративних послуг?

Практичні завдання:

1. Використовуючи Єдиний державний портал адміністративних послуг випишіть види послуг, які надають органи державної влади для юридичних осіб.

2. Схема: суб'єкти надання адміністративних послуг.

3. Використовуючи державний портал адміністративних послуг («ДІЯ») або веб-сторінку центру надання адміністративних послуг (ЦНАП), опишіть реєстраційну, дозвільну, соціально-захисну адміністративні послуги (опис з картки адміністративної послуги).

4. Проаналізуйте 2 наукові праці науковців, які характеризують міжнародний досвід у сфері публічних послуг та визначте напрямки вдосконалення системи надання адміністративних послуг (статті чи матеріали конференцій, монографічні дослідження).

Джерела для підготовки:

1-50, 156-190

ТЕМА 11. ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ЕКОНОМІКИ

При підготовці до практичних занять здобувачам освіти варто звернути увагу на законодавство у даній сфері, завдання, функції та методи публічного адміністрування економіки. Порядок організації управління економікою, та зміст публічного контролю у сфері економіки.

Студенти мають визначити організаційно-правові засади адміністрування промисловості. Встановити засади взаємодії органів місцевого самоврядування в сфері промисловості, державний контроль і нагляд в промисловості.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №7/3

Питання для обговорення та підготовки доповідей:

1. Поняття публічного адміністрування економіки. Правове регулювання економічних відносин.

2. Поняття, ознаки та завдання розвитку ринкової економіки. Державна (природна) монополія в ринкових відносинах.

3. Функції та методи публічного адміністрування економіки. Прогнозування та планування економічного розвитку

4. Органи управління економікою:

4.1. Загальна характеристика органів адміністрування економіки (суб'єкти загальної та спеціальної компетенції);

4.2. Характеристика повноважень та функцій Кабінету Міністрів України в сфері економіки;

4.3. Центральні органи виконавчої влади, які здійснюють адміністрування в сфері економіки;

4.4. Міське адміністрування економіки

5. Функціонування спеціальних економічних зон.

6. Публічний контроль у сфері економіки.
7. Правове регулювання виробничої/промислової діяльності підприємств.
8. Правове засади зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
9. Публічні фінансові відносини, як частина економічних відносин. Податкове, валютне, бюджетне право, як фінансові інститути.
10. Адміністративна відповідальність за правопорушення в економічній сфері.
11. Загальне та спеціальне природокористування під час економічних відносин.
12. Оцінка впливу на довкілля при здійсненні господарської/економічної діяльності. Нормативи викидів та скидів забруднюючих речовин.

Контрольні питання:

- 1) Які нормативно-правові акти регулюють публічне адміністрування економіки?
- 2) Назвіть завдання публічного управління економікою.
- 3) Які методи використовуються для адміністрування економічних процесів в Україні?
- 4) Що таке економіка?
- 5) Що таке державний контроль?
- 6) Для чого створено Антимонопольний комітет? Назвіть сфери діяльності в яких держава виступає монополістом (природні монополії). Чому для них встановлена державна монополія?
- 7) Як держава впливає на ціноутворення?
- 20) Що таке промисловість? Як пов'язана промисловість з економікою?
- 21) Яка роль підприємств, установ та організацій у промисловості? Яка відмінність між державними та комунальними підприємствами, установами і організаціями?
- 22) Які суб'єкти здійснюють інспектування в сфері промисловості?
- 23) Які методи контролю найбільш широко застосовуються в промисловій діяльності?
- 24) Що таке зовнішньоекономічна діяльність?
- 25) Які є методи регулювання зовнішньоекономічних відносин?
- 26) Які суб'єкти здійснюють зовнішньоекономічну діяльність ?

Практичні завдання:

1. Зобразіть схематично систему органів виконавчої влади у сфері економіки.
2. Проаналізувавши економіку свого краю, напишіть 5 напрямків розвитку системи адміністрування економіки в своєму регіоні.
3. Знайдіть в особливій частині КУПАП статті, які стосуються порушень в сфері економіки та здійсніть характеристику елементів складу правопорушення одного з них.

ТЕМА 14. ОСНОВИ ПРАВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ. ВІЙСЬКОВЕ ПРАВО

Для підготовки до практичного заняття здобувачам освіти потрібно проаналізувати правові засади функціонування оборонного сектору в державі; поняття, види та структуру Збройних Сил України.

Для опрацювання питань курсу потрібно проаналізувати військове законодавство, визначити поняття військової служби, адміністративну

відповідальність за порушення законодавства про військовий обов'язок та військову службу

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 8/4

Питання для обговорення та підготовки доповідей:

1. Поняття та складові елементи права національної безпеки. Стратегії з безпеки.
2. Характеристика об'єктів та суб'єктів національної безпеки.
3. Загрози національним інтересам і національній безпеці України.
4. Правове регулювання та адміністрування кібербезпеки в Україні.
5. Демократичний цивільний контроль за безпекою.
6. Державний кордон та його охорона.
7. Основні напрями державної політики з питань національної безпеки.
8. Правове регулювання оборони України. Воєнна доктрина України.
9. Збройні Сили України: поняття, види, керівництво.
10. Повноваження Президента України у сфері оборони.
11. Міністерство оборони України та його правовий статус.
12. Поняття військового обов'язку та військової служби.
13. Адміністративно-правовий статус військовослужбовців та військовозобов'язаних.
14. Процедура комплектування Збройних Сил України.
15. Адміністративна відповідальність за порушення законодавства про військовий обов'язок і військову службу.
16. Поняття та види надзвичайних ситуацій. Кодекс цивільного захисту.
17. Правові основи забезпечення безпеки в надзвичайних ситуаціях. Державна система запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій
18. Адміністративно-правовий статус, структурні підрозділи, завдання та повноваження діяльності діючого центрального органу України щодо забезпечення безпеки в надзвичайних ситуаціях.

Контрольні питання:

- 1) Які організаційно-правові засади управління обороною ви можете назвати?
- 2) На які органи державної влади покладено повноваження щодо оборони України, а також її забезпечення?
- 3) Дайте визначення поняття «Збройні Сили України».
- 4) Назвіть органи, уповноважені здійснювати загальне керівництво Збройними Силами України.
- 5) Які функції покладено на Міністерство оборони України?
- 6) Дайте поняття та назвіть основні об'єкти національної безпеки України.
- 7) Назвіть характерні риси національної безпеки України як об'єкта державного управління.
- 8) Вкажіть основні загрози національній безпеці України в контексті концептуальної доктрини та чинного законодавства.
- 9) Назвіть основних суб'єктів державного управління у сфері національної безпеки України та класифікуйте їх.
- 10) Які повноваження має Рада національної безпеки і оборони України та Служба безпеки України у сфері національної безпеки України?
- 11) Охарактеризуйте адміністративно-правовий режим охорони державного кордону та повноваження Державної прикордонної служби України.

12) Які органи і на підставі яких законодавчих актів здійснюють контроль та нагляд у сфері національної безпеки України?

13) Як комплектуються Збройні Сили України? Якими нормативно-правовими актами врегульовано цей процес?

14) Яким чином проходить підготовка до військової служби?

15) Назвіть, з якого року починається призовний вік, а також підстави для надання відстрочення і звільнення від призову на строкову військову службу?

16) Право на альтернативну (невійськову) службу.

17) У чому полягає проходження військової служби у Збройних Силах України та інших військових формуваннях? Порядок її проходження громадянами України.

18) Якими нормативно-правовими актами передбачено адміністративну відповідальність за порушення законодавства про військовий обов'язок і військову службу?

19) Як розрізняють надзвичайні ситуації?

20) Назвіть координуючі органи єдиної державної системи запобігання надзвичайним ситуаціям та реагування на них.

21) Назвіть основні завдання центрального органу виконавчої влади України щодо ліквідації надзвичайних ситуацій.

Практичні завдання:

1. На основі аналізу положень законодавства про національну безпеку дайте визначення понять національна безпека України, загрози національній безпеці України, стратегія національної безпеки України, стратегія воєнної безпеки України, стратегія кібербезпеки України, стратегічний оборонний бюлетень України, стратегія громадської безпеки та цивільного захисту України, стратегія розвитку оборонно-промислового комплексу України, демократичний цивільний контроль.

2. Зобразіть схематично:

- основні принципами, що визначають порядок формування державної політики у сферах національної безпеки і оборони;

- пріоритети національних інтересів.

3. Використовуючи Закон України «Про Збройні Сили України» дайте визначення понять:

- Збройні Сили України;

- Військово-політичне керівництво Збройними Силами України;

- Адміністративне керівництво Збройними Силами України;

зобразіть схематично:

- структуру Збройних Сил України;

- основні складові діяльності Збройних Сил України.

4. На основі аналізу норм Закону України «Про оборону України» дайте визначення понять:

- оборона України;

- обороноздатність держави;

- збройна агресія;

- воєнний стан;

зобразіть схематично:

- заходи щодо підготовки держави до оборони;

- основні функції Міністерства оборони України.

5. Використовуючи законодавство про військовий обов'язок та військову службу випишіть підстави для звільнення від військової служби та підстави відстрочення військової служби.

6. Використовуючи Кодекс цивільного захисту України випишіть поняття:

- епідемія;
- епізоотія;
- епіфітотія;
- катастрофа;
- надзвичайна ситуація;
- стихійне лихо;
- запобігання виникненню надзвичайних ситуацій;
- цивільний захист.

Зобразіть схематично:

- режими функціонування єдиної державної системи цивільного захисту;
- види суб'єктів забезпечення цивільного захисту;
- права та обов'язки громадян у сфері цивільного захисту

Джерела для підготовки:

1-33, 40-77, 79-190

Підсумковий контроль знань (екзамен) за результатами вивчення навчальної дисципліни

ДЖЕРЕЛА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

Основні джерела

1. Control over administration: legislative, executive and judicial / Ashutosh Kumar and other. Modul paper. Department of Political Science, Panjab University, Chandigarh. URL: https://epgp.inflibnet.ac.in/epgpdata/uploads/epgp_content/S000029PE/P001576/M019856/ET/15141858031econtentmodule8.pdf
2. Bovaird T. Public Management and Governance / Tony Bovaird, Elke Loffer (eds). London : Taylor&Francis Group, 2003. 255 p.
3. Петровська І. І. Хрестоматія з адміністративного права України для ЄДКІ. Івано-Франківськ : репозитарій ПНУ, 2023. 183 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/18717>
4. Петровська І. І. Адміністративне право України: Хрестоматія. Івано-Франківськ : репозитарій ПНУ, 2023. 28 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/16268>
5. Адміністративне право України (загальна частина) : навч. посіб. / Остапенко О. І. Ковалів М. В., Єсімов С. С. та ін.; Вид. 2-е, доп. Львів : СПОЛОМ, 2021. 616 с
6. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О.Кузьменко та ін. ; за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 584 с
7. Адміністративне право України : підручник / В. В. Серета, О. Л.Хитра, Ю. С. Назар, Д. І. Йосифович, Я. М. Когут та ін. ; за заг. ред. Ю. С. Назара. Львів : ЛьвДУВС, 2021. 680 с.
8. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.
9. Адміністративне право України: підручник / за заг. ред. Ю.П. Битяка, В.М. Гаращука, В.В. Зуй. 2-ге вид., перероб. та допов. Х.: Право, 2013. 656 с.
10. Захист та дотримання прав громадян органами Національної поліції України в умовах воєнного стану : тези доп. учасників наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 7 груд. 2022 р.). МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Наук. парк «Наука та безпека». Вінниця : ХНУВС, 2022. 172 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/fde67ef9-fd35-406c-accc-dfaa7e4f4502/content#page=84>
11. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) [текст]: навч. пос. / О.В.Кузьменко, І.Д. Пастух, М.В.Плугатир, М.В.Співак. К.: Центр учбової літератури, 2015. 232 с.
12. Загальне адміністративне право: підручник / за заг. ред. І. С. Гриценка. К. : Юрінком Інтер, 2015. 568с.
13. Петровська І. І. Правові засади парламентського бюджетного контролю. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України*. 2017. Вип.45. С. 96-106. URL: <http://lib.pu.if.ua:8080/handle/123456789/8381>
14. Петровська І.І. До питання адміністративно-правового змісту поняття публічний контроль. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України*. 2018. Вип.46. С.35-44. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/8416>

15. Петровська І.І. Загальна характеристика законодавства про воєнний стан в Україні. Multidisciplinary academic notes. Science research and practices. Proceedings of the XV International Scientific and Practical Conference. Madrid, Spain. 2022. Pp. 278-281. URL: <https://isg-konf.com/multidisciplinary-academic-notes-science-research-and-practice/> Available at : DOI: 10.46299/ISG.2022.1.15

16. Петровська І.І. Окремі питання антикорупційної діяльності в Україні. Матеріали ІV міжнародного правничого форуму «Права людини та публічне врядування» 21 травня 2021 року. Чернівці. Чернівецький університет імені Ю. Федьковича. С.101-104.

17. Петровська І.І. Окремі питання процедури оскарження контрольних заходів митних органів. Матеріали для ІІ Всеукраїнського правничого форуму «Права людини та публічне врядування» (15 травня 2019 року). м. Чернівці: Технодрук, 2019. С. 83-87

18. Петровська І.І. Правові засади діяльності публічної служби під час війни. Колективна монографія. Підрозділ 3.6. Основні напрями модернізації Конституції України в умовах вступу України до Європейського Союзу : монографія / за загальною редакцією В. І. Розвадовського. Івано-Франківськ, 2023. С.238-263

19. Петровська І.І. Правові основи публічного адміністрування зовнішньоекономічної діяльності в Україні. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України* Вип.65, 2024. С.107-119. <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/apiclu/article/view/8521/8638>

Додаткові джерела

20. Петровська І.І. Правові засади забезпечення територіальної цілісності та національної безпеки як основ соборності України в інформаційній діяльності публічних службовців. Матеріали ІХ Всеукраїнської наукової конференції з міжнародною участю «Соборність як фундаментальна складова ідеології українського націоналізму». Івано-Франківськ, 16-17 квітня 2021 року / наук.ред. О.М. Сич. Івано-Франківськ : Лілея Н.В., 2021. С.120-127

21. Петровська І.І., Податковий контроль серед контрольних правовідносин. Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України. Збірник наукових статей, Вип.63. 2023. С.52-62. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/18839/1/7271-Article%20Text-21871-1-10-20231128.pdf>

22. Петровська І.І. Публічний контроль у демократичному суспільстві. Матеріали міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Міжнародні і національні механізми прямої демократії : теорія і практика» 22 січня 2021 року. Івано-Франківськ : НАІР, 2021. С.212-218

23. Стрельченко О. Г., Бухтіярова І. Г., Бухтіяров О. А.. Доктринальна характеристика суб'єктів публічної адміністрації: сучасний вимір у рамках європеїзації суспільства. *Правова позиція*, № 2 (35), 2022. С. 22-26. URL: <https://legalposition.umsf.in.ua/archive/2022/2/4.pdf>

24. Чорний О.О. Формування сучасного механізму контролю в публічному управлінні: розробка загальної концепції дослідження. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. Випуск 3, 2023. С. 211-215. URL: <https://chasopys-ppp.dp.ua/index.php/chasopys/article/view/451/405>

25. Дахова І.І., Ковтун В.І. Забезпечення права на ефективний засіб правового

захисту в умовах воєнного стану. Науковий вісник публічного та приватного права Випуск 3, 2023. С.79-85 DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2023.3.13>

26. Кунєв Ю.Д. Етапи розвитку адміністративного права / Свобода, безпека та незалежність: правовий вимір: [Матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, Національний авіаційний університет, 24 лютого 2023 р.] С. 200-203. URL <https://dspace.nau.edu.ua/handle/NAU/59030>

27. Міхровська М. С. Людиноцентризм, адміністративне право та електронне урядування. Право і суспільство № 2/2023. Т. 2. С. 154-160. DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2023.2.2.23>

28. Коломоєць Т. Громадський контроль за діяльністю органів місцевого самоврядування як суб'єктів адміністративного права України: пріоритети дослідження та вдосконалення правових засад. Підприємництво, господарство і право. 2012. № 5. С. 3-6

29. Кравцова Т. Адміністративно-правова природа діяльності держави і сфери економіки. Підприємництво, господарство і право. 2011. №4. С.104-106

30. Мединська Л. Правові форми фінансового забезпечення соціально-культурної сфери в Україні. Підприємництво, господарство і право. 2011. №5. С.98-101

31. Мельник Р.С., Мосьондз С.О. Адміністративне право України (у схемах та коментарях) : навч. посібник / Р.С.Мельник, С.О.Мосьондз; за ред. Р.С.Мельника. К. : Юрінком Інтер, 2015. 344 с.

32. Нашинець-Наумова А. Адміністративні послуги в діяльності вітчизняних корпорацій. Підприємництво, господарство і право. 2012. № 5. С.17-20

33. Основи адміністративного права України : навчально-методичний посібник [Л.Р. Біла-Тіунова, Л.М. Корнута, М.І. Сідор].О: Фенікс, 2015. 122 с.

34. Петровська І.І. Деякі підходи до визначення категорії «фінансовий контроль». Вдосконалення правового регулювання прав та основних свобод людини і громадянина : Матеріали щорічної Всеукраїнської науково практичної конференції молодих вчених та аспірантів (16 травня 2014 року). Івано Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2014. С.28-31

35. Петровська І.І. До питання реалізації Стратегії сталого розвитку «Україна 2020 у сфері публічного контролю». Науково інформаційний вісник Івано Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Серія Право. Івано Франківськ: Редакційно видавничий відділ Івано Франківського університету права імені Короля Данила Галицького, 2016. Вип. 2 (14). С. 84-89

36. Петровська І.І. Загальна характеристика концепції розвитку системи управління державними фінансами. Матеріали міжнародної науково практичної конференції «Актуальні питання правової теорії та юридичної практики» (11-12 жовтня 2013 року). Ужгород. С. 152-153.

37. Петровська І.І. Окремі питання здійснення фінансового моніторингу в Україні. Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України [текст] : Збірник наукових статей. Випуск 39. Івано Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2015. С.21-32

38. Петровська І.І. Окремі питання здійснення фінансового моніторингу в Україні. Гуманітарний та інноваційний ракурс професійної майстерності: пошуки молодих учених: матеріали I Міжнародної науково практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених «Гуманітарний та інноваційний ракурс

професійної майстерності: пошуки молодих учених», м. Одеса, 24 квітня 2015 року. У 3 частинах. Одеса : Міжнародний гуманітарний університет, 2015. Частина I. С.126-128

39. Петровська І.І. Окремі питання нормативно правового регулювання контрольно-фінансової діяльності в Україні. Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України [текст] : Збірник наукових статей. Випуск 32. Івано Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2013. С. 58-64 URL: http://lib.pu.if.ua/files/zbirnyky/zb32_2013.pdf

40. Петровська І.І. Окремі питання теоретико-правового регулювання бюджетного контролю. Матеріали міжнародної науково практичної конференції «Сучасний стан та перспективи розвитку держави і права» (18-19 жовтня 2013 року). Львів. С. 71-73

41. Петровська І.І. Правові засади здійснення податкового контролю в Україні. «Пріоритетні напрямки розвитку правової системи України»: Матеріали міжнародної науково практичної конференції, м. Львів, 31 січня-01 лютого 2014 р. Львів: У 2 частинах. Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2014. Частина II. 136 с. С. 55-57

42. Петровська І.І. Правові засади здійснення фінансового моніторингу: вітчизняні та міжнародні стандарти. Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Юриспруденція. Том 1. 2013. С. 138-140

43. Петровська І.І. Фінансовий контроль в системі заходів запобігання та протидії корупції в Україні: загальна характеристика. Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України [текст] : Збірник наукових статей. Випуск 34. Івано Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2014. С. 61-71

44. Петровська І.І. Фінансове право: навч.мет. пос. Івано-Франківськ: ННЮІ, 2017. 149 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/3144.pdf>

45. Адміністративно-правове регулювання діяльності патрульної поліції щодо забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні: монографія. / Х.П. Ярмакі, Р.М. Пилипів, М.Ю. Веселов. Житомир: Вид О.О. Євнюк, 2019. 240 с.

46. Адміністративна діяльність поліції в питаннях та відповідях: навчальний посібник. К.: Видавництво «Центр учбової літератури», 2017. 196 с.

47. Закон «Про адміністративну процедуру»: загальні прозорі правила взаємодії між державою та громадянами й бізнесом. Посібник для публічних службовців. Київ. 2022. 76 с.

48. Науково-практичний коментар до проекту Закону України «Про адміністративну процедуру» / За заг.ред Тимошука В.П. Київ: ФОП Мишалов Д.В., 2019. 460с

49. Ядерна безпека : міжнародний та національний вимір: монографія. колектив авторів / За заг.ред. В.І. Розвадовського. Івано-Франківськ, 2017. 319 с.

50. Права людини та публічне врядування. Матеріали всеукраїнського форуму 15 березня 2018 року. / Уклад. І.В.Ковбас, А.М.Худик, В.А.Вдовічен, С.М.Боднар, П.І. Крайній. Чернівці : Технодрук, 2018. 192 с.

51. Вдосконалення правового регулювання прав та основних свобод людини і громадянина. Матеріали щорічної Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених (3-4 травня 2019 р.). Івано-Франківськ, 2019. 278 с

52. Проблеми трансформації конституційних засад фінансової та матеріальної основи місцевого самоврядування в умовах децентралізації публічної влади в Україні: матеріали міжнародної онлайн-конференції з питань децентралізації. Івано-Франківськ, 25 червня 2020 року / упорядник В.І. Розвадовський. ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» Івано-Франківськ.

53. Петровська І.І. Правові засади забезпечення територіальної цілісності та національної безпеки як основ соборності України в інформаційній діяльності публічних службовців. Матеріали ІХ Всеукраїнської наукової конференції з міжнародною участю «Соборність як фундаментальна складова ідеології українського націоналізму». Івано-Франківськ, 16-17 квітня 2021 року / наук.ред. О.М. Сич. Івано-Франківськ : Лілея Н.В., 2021. С.120-127

54. Петровська І.І. Окремі питання антикорупційної діяльності в Україні. Матеріали ІV міжнародного правничого форуму «Права людини та публічне врядування» 21 травня 2021 року. Чернівці. Чернівецький університет імені Ю. Федьковича. С.101-104.

55. Петровська І.І. Публічний контроль у демократичному суспільстві. Матеріали міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Міжнародні і національні механізми прямої демократії : теорія і практика» 22 січня 2021 року. Івано-Франківськ : НАІР, 2021. С.212-218

56. Соломаха А. Г. Іманентний концепт правової держави та його вплив на трансформацію адміністративного права. Право і суспільство №2, 2024. С.562-567. DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.2.79>

Нормативно-правові акти

57. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (тут і надалі – дата звернення 25 січня 2022 року)

58. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (ч.1)
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732-10#Text> (ч.2)

59. Кодекс цивільного захисту від 2.10.2012. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>

60. Конституція України. Відомості Верховної Ради. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

61. Концепція державної житлової політики від 30.06.1995: Верховна Рада України № 254к/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/95-%D0%B2%D1%80#Text>

62. Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>

63. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон від 19.11.1992. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>

64. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24.02.1994. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12#Text>

65. Про захист населення від інфекційних хвороб: Закон України від 6.04.2000р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1645-14#Text>

66. Повітряний кодекс України від 19.05.2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17#Text>
67. Податковий кодекс України від 2.12.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
68. Про затвердження Порядку державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів: Постанова Кабінету Міністрів України від 7 вересня 1998 р. № 1388. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1388-98-%D0%BF#Text>
69. Про автомобільний транспорт: Закон України від 5 квітня 2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2344-14#Text>
70. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон від 05.07.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>
71. Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі: Закон України від 1 грудня 1994 р. ВВР. 1994. № 52. Ст. 455. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/264/94-%D0%B2%D1%80#Text>
72. Про адміністративні послуги : Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI зі змінами URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text>
73. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17.02.2022 року зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>
74. Про альтернативну (невійськову) службу: Закон України від 12.12.1991 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1975-12#Text>
75. Про Антимонопольний комітет України : Закон України від 26.11.1993. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12#Text>
76. Про архітектурну діяльність: Закон України від 20.05.1999. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/687-14#Text>
77. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
78. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України від 16.03.2000р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14#Text>
79. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2007 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
80. Про безоплатну правову допомогу : Закон від 02.06.2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>
81. Про бібліотеки і бібліотечну справу: Закон від 27.01.1995 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80#Text>
82. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 08.07.2012 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17#Text>
83. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21.06.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>
84. Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей : Закон України від 21.09.1999. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1068-14>
85. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 р. ВВР. 2006. № 30. Ст. 260.

86. Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку : Закон від 08.02.1995
URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/39/95-%D0%B2%D1%80>
87. Про військовий обов'язок і військову службу : Закон України від 25.03.1992.
URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2232-12>
88. Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України : Закон від 07.03.2002 № 3099-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3099-14>
89. Про громадські об'єднання : Закон України від 22.03.2012 р. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2013. № 1. ст.1
90. Про громадянство України: Закон України від 18.01.2001. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>
91. Про гуманітарну допомогу : Закон України від 22.10.1999. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1192-14>
92. Про депозитарну систему України : Закон України від 06.07.2012 . URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5178-17>
93. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19>
94. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України Верховна Рада України: Закон від 23.03.2000. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14>
95. Про Державний бюджет України на 2020 рік: Закон України від 14.11.2019 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/294-IX>
96. Про державний кордон України: Закон України від 4.11.1991. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1777-12>
97. Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів : Закон України від 23.09.1997. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/540/97-%D0%B2%D1%80>
98. Про державну реєстрацію актів цивільного стану : Закон від 01.07.2010. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2398-17>
99. Про державну реєстрацію актів цивільного стану: Закон України від 1.07.2010. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2398-17>
100. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 1.07.2004. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1952-15>
101. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань.: Закон України від 15.05.2003. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/755-15>
102. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 . URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/889-19>
103. Про державну таємницю : Закон від 21.01.1994 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3855-12>
104. Про деякі питання перегляду постанов судів у справах про адміністративні правопорушення: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 5 грудня 2003 р. № 10. Вісник Верховного Суду України. 2004. № 1.
105. Про джерела фінансування органів державної влади: Закон України від 30.06.1999 № 783-XIV . URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/783-14>
106. Про дипломатичну службу: Закон України від 20.09.2001. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2728-14>

107. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 5.02.2015. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/157-19>
108. Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії: Закон України від 11 січня 2000 р. ВВР. 2000. № 9. Ст. 68.
109. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності: Закон України від 6 вересня 2005 р. ВВР. 2005. № 48. Ст. 483.
110. Про дорожній рух: Закон України від 30 червня 1993 р. ВВР. 1993. № 31. Ст. 338 (зі змінами).
111. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2939_17
112. Про електроенергетику: Закон України від 16.10.1997. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/575/97-%D0%B2%D1%80>
113. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 5.10.2017 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#n534>
114. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22.05.2003. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/851-15>
115. Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус: Закон України від 20.11.2012 року зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5492-17#Text>
116. Про житлово-комунальні послуги: Закон України від 24.06.2004 № 1875-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1875-15>
117. Про закордонних українців: Закон України від 4.03.2004. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1582-15>
118. Про залізничний транспорт: Закон України від 04.07.1996 № 273/96-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/273/96-%D0%B2%D1%80>
119. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII . URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
120. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від від 14.10.2014. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1702_18
121. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон України від 01.07.2010. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>
122. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності : Закон від 11.09.2003. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1160-15>
123. Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 1 листопада 1996 р. № 9. Бюлетень законодавства і юридичної практики України. 2004. № 11. С. 20.
124. Про затвердження зразка бланка, технічного опису та Порядку оформлення, видачі, обміну, пересилання, вилучення, повернення державі, знищення паспорта громадянина України для виїзду за кордон, його тимчасового затримання та вилучення: Постанова КМУ від 07.05.2014 № 152 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/152-2014-%D0%BF>
125. Про затвердження Інструкції з діловодства за зверненням громадян в органах державної влади і місцевого самоврядування, об'єднаннях громадян, на

підприємствах, в установах, організаціях незалежно від форм власності, в засобах масової інформації: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 квітня 1997 р. № 348. ОВУ. 1997. № 16. Ст. 86 89.

126. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення : Наказ Мін'юсту України від 19.12.2011 № 3539/5 . URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1465-11>

127. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції: Наказ МВС України від 06.11.2015 № 1376. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1496-15>

128. Про затвердження Положення про дозвільну систему: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1992 р. № 576 (зі змінами).

129. Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту: Постанова Кабінету Міністрів України від 9 січня 2014 р. № 11. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-%D0%BF>

130. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України : Постанова КМУ від 28.10.2015. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF>

131. Про затвердження Порядку подання і реєстрації декларації відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства з питань пожежної безпеки : Постанова КМ України від 5 червня 2013 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440-2013-%D0%BF#Text>

132. Про затвердження Порядку продовження строку перебування та продовження або скорочення строку тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства на території України: Постанова КМУ від 15 лютого 2012 р. № 150. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/150-2012-%D0%BF#Text>

133. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 05.07.1994. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80>

134. Про захист персональних даних : Закон від 01.06.2010. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>

135. Про захист прав споживачів: Закон України в редакції від 1 грудня 2005 р., ВВР. 2006. № 7. Ст. 84.

136. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text>

137. Про Збройні Сили України: Закон України від 6.12.1991. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1934-12>

138. Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 р. ВВР. 1996. № 47. Ст. 256.

139. Про інформацію: Закон від 02.10.1992. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

140. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від від 27.02.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>

141. Про Консульський статут України : Указ Президента України від 02.04.1994 № 127/94 URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/127/94>

142. Про Концепцію Національної програми інформатизації: Закон України від 04.02.1998. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/75/98-%D0%B2%D1%80?test=XX7MfyrCSgkyLryIZiEWNJ7fHI48Us80msh8Ie6>
143. Про ліцензування певних видів господарської діяльності: Закон України від 1 червня 2000 р. ВВР. - 2000. № 36. Ст. 299
144. Про медіа: Закон України від 13.12.2022 року зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text>
145. Про Митний тариф України : Закон України від 19.09.2013. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/584-18>
146. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>
147. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9.04.1999. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/586-14>
148. Про міський електричний транспорт: Закон України від 29.06.2004 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1914-15>
149. Про науково-технічну інформацію: Закон від 25.06.1993. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3322-12?test=XX7MfyrCSgkyLryIZiEWNJ7fHI48Us80msh8Ie6>
150. Про нафту і газ: Закон України від 12.07.2001. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2665-14>
151. Про Національний архівний фонд та архівні установи : Закон від 24.12.1993. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3814-12>
152. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.2009. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
153. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#n355>
154. Про Національну гвардію України : Закон України від 13.03.2014. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/876-18>
155. Про національну поліцію: Закон України від 02.07.2015. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
156. Про Національну систему конфіденційного зв'язку : Закон України від 10.01.2002. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2919-14>
157. Про оборону України: Закон України від 6.12.1991. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1932-12>
158. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон від 18.02.1992 URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2135-12>
159. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2014 № 442. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/442-2014-%D0%BF#Text>
160. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : Закон від 24.01.1995. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/20/95-%D0%B2%D1%80>
161. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 2.06.2016. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1403-19>
162. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю : Закон від 30.06.1993. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3341-12>

163. Про основи містобудування: Закон України від 16.11.1992. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2780-12>
164. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні від 21.03.1991. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/875-12>
165. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26.01.1993. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text>
166. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.01.1991. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>
167. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15.12.1993. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3688-12>
168. Про очищення влади: Закон України від 16.09.2014. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1682-18>
169. Про пожежну безпеку: Закон України від 17 грудня 1993 р. ВВР. 1994. № 5. Ст. 21.
170. Про політичні партії в Україні: Закон України від 5 квітня 2001 р. ВВР. 2001. № 23. Ст. 118.
171. Про Положення про Міністерство закордонних справ України : Указ Президента України від 06.04.2011 № 381/2011 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/381/2011>
172. Про Положення про Міністерство оборони України та Положення про Генеральний штаб Збройних Сил України : Указ Президента України від 06.04.2011. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/406/2011/page2>
173. Про попередження насильства в сім'ї : Закон від 15.11.2001. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2789-14>
174. Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України: Закон від 21.01.1994. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3857-12>
175. Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації : Закон від 23.09.1997. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/539/97-%D0%B2%D1%80>
176. Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду: Закон України від 1 грудня 1994 р. ВВР. 1995. №1. Ст.1.
177. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства : Закон від 22.09.2011. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3773-17>
178. Про природні монополії: Закон України від 20.04.2000. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1682-14>
179. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2015. № 2 З. ст.12
180. Про Раду Національної безпеки та оборони: Закон України від 05.03.1998. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/183/98-%D0%B2%D1%80>
181. Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Першого протоколу та протоколів 2, 4, 7 та 11 до Конвенції: Закон України від 17 липня 1997 р. ВВР. 1997. № 40. Ст. 260.
182. Про Рахункову палату України : Закон України від 2.07.2015. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 36, ст.360. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/576-19>

183. Про регулювання грошово-кредитного ринку : Постанова Правління Національного банку України від 21.03.2012 № 102. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0102500> 12
184. Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 17.02.2011. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3038-17>
185. Про рекламу: Закон України від 03.07.1996. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/270/96-%D0%B2%D1%80>
186. Про санкції : Закон України від 14.08.2014 № 1644 VII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1644> 18
187. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні: Закон України від 11 грудня 2003 р. зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1382-15#Text>
188. Про страховий фонд документації України : Закон України від 22.03.2001. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2332-14>
189. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2.06.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
190. Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні: Закон України від 15.07.2021 зі змінами. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T211667>
191. Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції: Закон України від 2.09.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1669-18#Text>
192. Про транспорт: Закон України від 10.11.1994 № 232/94-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/232/94-%D0%B2%D1%80>
193. Про трубопровідний транспорт: Закон України від 15.05.1996. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/192/96-%D0%B2%D1%80>
194. Про управління об'єктами державної власності: Закон України від 21.09.2006. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185-16#Text>
195. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону : Закон від 22.06.2000. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1835-14>
196. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням акціонерного товариства «Всеукраїнський Акціонерний Банк» щодо офіційного тлумачення положень пункту 22 частини першої статті 92 Конституції України, частин першої, третьої статті 2, частини першої статті 38 Кодексу України про адміністративні правопорушення (справа про відповідальність юридичних осіб) від 30 травня 2001 р. № 7-рп/2001. Вісник Конституційного Суду України. 2001. № 3. С.11–17.
197. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Міністерства внутрішніх справ України щодо офіційного тлумачення положення частини першої статті 39 Конституції України про завчасне сповіщення органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування про проведення зборів, мітингів, походів і демонстрацій (справа щодо завчасного сповіщення про мирні зібрання) 19 квітня 2001 р. № 4-рп/2004. Справа № 1-30/2001. Вісник Конституційного Суду України. 2001 № 2. С. 25-27.

Інформаційні ресурси

1. Локальна внутрішня університетська мережа. Бібліотека та репозитарій <http://lib.pnu.edu.ua/>

2. Верховна Рада України <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
3. Кабінет Міністрів України <https://www.kmu.gov.ua/catalog>
4. Міністерство економіки України <https://www.kmu.gov.ua/catalog/ministerstvo-ekonomiky-ukraini>
5. Міністерство фінансів України <https://www.kmu.gov.ua/catalog/ministerstvo-finansiv-ukraini>
6. Рахункова палата України <https://rp.gov.ua/home/>
7. Національний банк України <https://bank.gov.ua/>
8. Івано-Франківська обласна державна адміністрація <https://www.if.gov.ua/>
9. Івано-Франківська обласна рада <https://orada.if.ua/>
10. Портал «ДІЯ» (для адміністративних послуг). URL: <https://diia.gov.ua>
11. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/>
12. Судова практика Верховного Суду України в адміністративних справах. URL: [https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/46E65A1EF87E9578C2257B4B002E40BC](https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/46E65A1EF87E9578C2257B4B002E40BC)
13. Каталог діючих центральних органів виконавчої влади. URL: <https://www.kmu.gov.ua/catalog>